

la curiosité” que revendiquerait Mme K. à l’égard de son époux, droit qui est reconnu, dans une certaine mesure et sous certaines conditions, par la jurisprudence à chacun des époux légitimement soucieux de s’assurer du respect par l’autre de ses devoirs conjugaux, dont le devoir de cohabitation et le devoir de fidélité. En l’occurrence, il résulte de l’exposé des antécédents repris à l’arrêt du 21 septembre 2000 que les parties vivent séparées depuis 1989 (en vertu d’une ordonnance du Juge de Paix de Wavre du premier février 1989, puis d’une ordonnance de référé du 10 mars 1989 autorisant les résidences séparées), que Mme K. a toujours contesté la reprise d’une quelconque vie commune depuis lors, et qu’elle a même introduit une demande en annulation de mariage qui est toujours pendante devant la cour de céans, de sorte qu’elle serait mal venue de se prévaloir actuellement de l’intimité et de la communauté de vie existant entre époux pour légitimer qu’elle puisse s’approprier, même de manière momentanée, à l’insu de son époux, des documents et correspondances appartenant à celui-ci et se trouvant dans une mallette lui appartenant également, à bord d’un véhicule affecté depuis longtemps à son usage personnel, et dont elle ne prouve pas avoir jamais réclamé la restitution.

C’est donc à bon droit que Mr K. soutient que les pièces produites par Mme K. à l’appui de sa requête civile ont été obtenues de manière illicite et qu’elles ne peuvent être prises en considération. A défaut d’autres éléments produits à l’appui de la requête civile, celle-ci doit être déclarée non fondée.

(...)

Par ces motifs,

La cour,

Déclare nulle la requête civile introduite par Mr K. par voie de conclusions;

Déclare la requête civile introduite par Mme K. recevable mais non fondée;

(...)

3de Kamer

Voorzitter : Mertens de Wilmars

Raadsheren : de Poortere en Senaev

Advocaat-generaal : Nouwynck

Noot – Behoorlijke bewijslevering tussen echtgenoten

1. De feiten die aan het geannoteerde arrest ten grondslag liggen, zijn niet alledaags. Twee echtgenoten, beiden met een uitgebreid wagenpark, leven al jaren feitelijk gescheiden. Toen ze nog samen waren, heeft de vrouw haar man een kleine wagen uitgeleend, die zij had gekregen van een vriend. De man heeft deze nooit teruggegeven. Op een dag treft de vrouw de wagen aan in de parking van een hotel, waar haar man logeert. Zonder de man hiervan vooraf op de hoogte te brengen, neemt zij haar wagen terug. In de wagen vindt zij een aktetas met persoonlijke papieren van haar man. De vrouw wil deze documenten voorleggen als bewijs. De man maakt hiertegen bezwaar. Hij acht de bewijsmiddelen ongeoorloofd.

2. Een bewijsmiddel kan om twee redenen ongeoorloofd zijn.¹ Vooreerst kan *het gebruik* ervan op zich onrechtmatig zijn, omdat het bijvoorbeeld in strijd zou zijn met het beroepsgeheim. Vervolgens kan een op zich rechtmatig bewijs, op onrechtmatige wijze *verkregen* zijn door de partij die het wil voorleggen. In dit geval was er geen bezwaar van de eerste soort: persoonlijke papieren, met inbegrip van brieven, kunnen in beginsel als bewijs gebruikt worden. Wel werd betwist of de vrouw op rechtmatige wijze in het bezit van de voorgelegde bewijsstukken was gekomen.

De man wierp op, en het hof van beroep volgt hem daarin, dat zijn echtgenote de documenten op bedrieglijke wijze in haar bezit had gekregen. Hoewel het stiekem terugnemen van de wagen, waarvan niet betwist werd dat het een eigen goed van de vrouw was, met wat goede wil nog als legitiem beschouwd kan worden, kan dit, tenminste volgens het Hof, onmogelijk voor het doorzoeken van de aktetas. De vrouw diende immers te weten dat die niet aan haar toebehoorde. Het Hof kwalificeert de handelwijze van de vrouw zelfs impliciet als een misdrijf, waar het stelt dat “zij de tas van haar man en de inhoud daarvan bedrieglijk heeft weggenomen, zij het voor een kortstondig gebruik”. Het Hof herneemt hiermee immers de wettelijke incriminatie van gebruiksdiefstal uit

1. Zie hierover meer uitgebreid: B. ALLEMEERSCH en P. SCHOLLEN, “Behoorlijk bewijs in burgerlijke zaken. Over de geoorloofde vereiste in het burgerlijk bewijsrecht”, te verschijnen in *R.W.* 2002-03.

art. 461 lid 2 Sw.² Het is dan ook terecht dat het Hof de betrokken bewijsmiddelen vervolgens uit de debatten weert. Het is namelijk vaste rechtspraak dat bewijs verkregen door een misdrijf of bedrog, geen geoorloofd bewijs is.³

3. Het Hof wijst er tot slot nog op dat het zogenaamde “recht op nieuwsgierigheid” tussen echtgenoten het onrechtmatige karakter van deze verkrijging in geen geval kan wegnemen. Dit recht, dat door een belangrijk deel van de rechtspraak en de rechtsleer erkend wordt, wordt doorgaans omschreven als “een recht om na te gaan of de huwelijksplichten worden nageleefd en om bij tekortkoming het bewijs hiervan te leveren”.⁴ Eigenlijk gaat het om niets meer dan een correcte toepassing van de principes van het recht op persoonlijke levenssfeer binnen het huwelijk. Door met elkaar in het huwelijk te treden verbinden echtgenoten er zich toe samen te wonen en te leven, en elkaar getrouwheid, hulp en bijstand te bieden (art. 213 B.W.). Zij nemen m.a.w. de verplichting op hun intieme levenssfeer voor elkaar

open te stellen, elkaar er – tot op zekere hoogte – deelachtig in te laten worden, en aanvaarden zo een afzwakking van hun recht op privacy ten aanzien van elkaar.⁵ Bij het beoordelen van de geoorlooftheid van bewijsmiddelen tussen echtgenoten kan de rechter daarom op het stuk van privacy vrij soepel oordelen. Dit betekent echter geenszins dat gehuwden een vrijbrief zouden krijgen om elkaar te bedriegen of, erger nog, misdrijven jegens elkaar te begaan. Bovendien kan het recht op nieuwsgierigheid maar blijven bestaan zolang de huwelijksplichten tussen echtgenoten nageleefd dienen te worden.⁶ Vermits de samenwoningsplicht van de echtgenoten in dit geval al jaren opgeheven was door een rechterlijke beslissing, en gelet op het zwaarwichtige karakter van de door de vrouw begane onrechtmatigheid, kon het recht op nieuwsgierigheid *in casu* inderdaad geen soelaas bieden.

Peter Schollen
Assistent K.U.Leuven
Centrum voor Rechtsmethodiek

-
2. Vgl. K.I. Brussel 11 februari 1998, *J.T.* 1988, 457. Ondanks de strafuitsluitende verschoningsgrond van art. 462 Sw., behouden deze feiten ook tussen echtgenoten hun karakter van misdrijf (Cass. 25 januari 1985, *Arr. Cass.* 1983-84, 611).
 3. Brussel 29 april 1997, *E.J.* 1997, 135, noot F. APS; Brussel 25 november 1970, *Pas.* 1971, II, 72; Voorz. Rb. Brussel 10 december 1998, *Div. Act.* 1999, 69; Rb. Antwerpen 15 februari 1960, *R.W.* 1960-61, 1198.
 4. J. GERLO, *Personen- en familierecht*, Brugge, Die Keure, 2000, 208.
 5. Vgl. Luik 27 oktober 1998, *E.J.* 2000, 29, noot F. APS; Brussel 24 februari 1998, *J.L.M.B.* 1999, 1513; Brussel 24 april 1997, *Div. Act.* 1998, 89.
 6. Vgl. P. SENAËVE, “De aanwending van brieven in procedures tussen echtgenoten. Of de spanningsverhouding tussen huwelijksplichten en mensenrechten”, *Jura Falc.* 1983-84, (491) 493 en J.P., noot bij Rb. Brussel 30 maart 1977, *R.W.* 1977-78, 194, die stellen dat het recht op privacy aan kracht herneemt naarmate het slechter gaat tussen echtgenoten.